

„GONDOLTAM FENÉT!”¹

Jelek és jelrendszerek olvasása és megértése

Rohanó világunkban egyre újabb és újabb fajta jelrendszerek vesznek körül bennünket. Abban, hogy ezeket pontosan megértsük, az irodalom is sokat segíthet.

A most élő generációk felelőssége, hogy a papírkor végén az elmúlt ötszáz év nyomtatott kultúráját minél kisebb veszteséggel írják át a digitális világ jeltartományai-
ba – hogy minél több „szót” őrizzünk meg jelentésképesen a múlt „kulturális szótár”-
aiból. Miközben például a könyvtáros szakma már megtette a „nagy váltás” legfonto-
sabb első lépéseit, az oktatás sokkal nehezebben mozdul.

A magyar irodalom nagy hagyományokkal rendelkező művészeti ág, ám az isko-
lai oktatásban elsősorban csak azokkal a szerzőkkel és versekkel-művekkel találkozunk,
akik és amelyek a nemzeti tudat alakítói voltak évszázadokon keresztül. Ezek az alkotá-
sok és ezek az írók, költők nélkülözhetetlenül fontosak számunkra továbbra is, de az
előadó meggyőződése szerint a tananyagba be kell(ene) emelni a mindennapi szövege-
ket (reklámok világa, SMS-kommunikáció stb.), főképpen pedig a modern költészetet és
prózát, illetve a kreatív írást, mert diákjaink lassan „egészen más világban” élnek, mint
amilyet a klasszikus irodalmi művek segítségével közvetíteni szándékozunk nekik.

Az előadás e gondolatsor jegyében bemutat igazi szövegverseket Berzsenyitől,
Csokonaitól, Kosztolányitól, Tamkó Sirató Károly és Weöres Sándor segítségével pedig
igyekszik rávilágítani a versjelentés születésének lényegére. Közben értelmezi Tandori
Dezső jelversét és Parti Nagy Lajos „rontott újraírásait”. Elhangzik egy verselemzés-
paródia s több olyan szöveg is, amely derűssé teheti az irodalomórát s mindennapjainkat
egyaránt, illetve a diákokat, hallgatókat akár saját alkotások létrehozására biztathatja.
Az előadó több példával illusztrálja a mai reklámok világából, hogy posztmodern szel-
lemi-fizikai környezetünk pontos megértése éppoly komoly és felelősségteljes feladat,
mint (például) egy klasszikus versé.

Az olvasás valójában tehát – összegez az előadás – nem más, mint világértés,
vagyis aki rosszul „olvassa” a körülötte lévő világot, az nem tudja elkülöníteni a feketét
a fehértől, az igazságot a hamiságtól. Aki viszont jól „olvassa” a világot, az a szabad-
sághoz és a megértéshez, a másik ember megértéséhez juthat közelebb.

Fűzfa Balázs

Fűzfa Balázs a DFMK-ban tartott előadásán

¹ „Az (olvasni) tudás hatalom?” címmel rendezett Zala megyei őszi könyvtári szakmai napok egyik előadásának rövid összefoglalója.